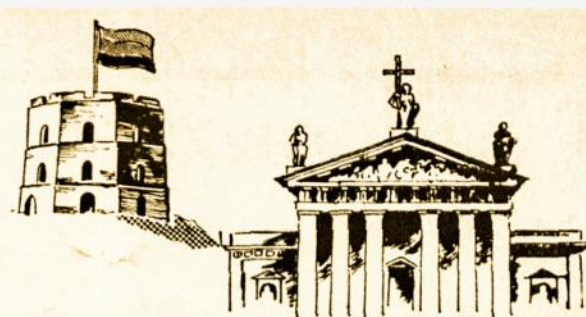

NAUJIEJI LIETUVOS TRS AT DEPUTATAI

Vasario 24 d. įvykusiuose rinkimuose į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą buvo išrinkti 90 iš 141 deputato. Keturiasdešimt penkiose rinkiminėse apygardose nei vienas kandidatas nesurinko 50 nuosimčių balsų, tad tose apygardose bus pakartoti rinkimai kovo 10 d. Šešiose apygardose susirinko mažiau kaip 50 nuosimčių rinkėjų. Jose vyks rinkimai su naujais kandidatais balandžio 7 d.

Iš 90 deputatų, 72 buvo Sąjūdžio remiami. Lietuvių Informacijos Centras gavo Sąjūdžio paruoštą naujų deputatų dalinį sąrašą. Jame surašyti 86 deputatai. (Po kiekvieno vardo, pažymėta deputato rinkiminė apygarda bei apygardos numeris).

Sąjūdžio remiami deputatai.

Sakalas, Aloyzas (Antakalnio — 2), Andriukaitis, Vytenis (Žalgirio — 4), Ozelytė, Nijolė (Kalvarijų — 6), Vagnorius, Gediminas (Justiniškių — 8), Kuzmickas, Bronius (Pašilaičių — 9), Sabutis, Liudvikas (Šeškinės — 10), Antanavičius, Kazimieras (Statybininkų — 13), Zingeris, Emanuelis (Lazdynų — 15), Tamulis, Jonas (Kosmonautų — 17), Abišalas, Aleksandras (Vytauto — 22), Nedzinskienė, Birutė (Panerio — 23), Patackas, Algirdas (Žaliakalnio — 24), Ambrazevičius, Aleksandras (Taikos — 25), Jarmolenko, Vladimiras (Dainavos — 26), Katkus, Valdemaras (Saulėtekio — 27), Taurantas, Aurimas (Kalniečių — 28), Stankevičius, Česlovas-Vytautas (Muravos — 29), Palūšas, Vytautas (Panemunės — 30), Simutis, Liudvikas (Šančių — 31), Šerkšnys, Gediminas (Girstupio — 32), Povilonis, Vidmantas (Pramonės — 33), Paulauskas, Rolandas (Šilainių — 34), Saudargas, Algirdas (Vilijampolės — 35), Varanauskas, Povilas (Nemuno — 36), Norvilas, Algimantas (Aleksoto — 37), Karvelis, Juozas (Danės — 38), Plečkaitis, Vytautas (Trinčių — 40), Malkevičius, Stasys (Baltijos — 41), Hofertienė, Romualda (Bandužių — 44), Lapinskas, Kęstutis (Gubernijos — 46), Kačinskas, Virgilijus (Aušros — 48), Ozolas, Romualdas (Rekyvos — 49), Sėjūnas, Algimantas (Dainų — 51), Beinortas, Julius (Žemaičių — 52), Liaučius, Jonas (Pilėnų — 53), Landsbergis, Vytautas (Kniaudiškių — 54), Jarašiūnas, Egidijus (Respublikos 55), Astrauskas, Rimantas (Smėlynės — 56), Čepaitis, Virgilijus (Pietinė — 58), Šimėnas, Albertas (Druskininkų — 62), Valatka, Rimvydas (Palangos — 63), Šimėnas, Jonas (Gargždų — 64), Bičkauskas, Egidijus (Šilutės — 66), Januška, Albinas (Tauragės — 68), Laurinkus, Mečys (Rietavo — 72), Baldišis, Vilijus (Skuodo — 75), Juknevičius, Zenonas (Mažeikių — 76), Vaišvila, Zigmantas (Ventos — 78), Motieka, Kazimieras (Raseinių — 84), Aksomaitis, Povilas (Šėtos — 88), Rastauskienė, Rasa (Pasvalio — 95), Žiemelis, Vidmantas (Raguvo — 99), Uoka, Kazimieras (Rokiškio — 102), Klumbys, Egidijus (Obelių — 103), Kudaba, Česlovas (Ignalinos — 107), Jurgelis, Jurgis (Molėtų — 116), Grinius, Kęstutis (Ukmergės — 118), Saja, Kazimieras (Smėlių — 119), Medvedevas, Nikolajus (Gudienos — 122), Andriukienė, Laima (Jurbarko 124), Vilkas, Eduardas (Panemunio — 125), Iešmantas, Gintautas (Kalvarijos — 126), Gudaitis, Romas (Kazlų Rūdos — 127), Endriukaitis, Algirdas (Šakių — 128), Butkevičius, Audrius (Garliavos — 129), Milčius, Leonas (Vilkijos — 131), Prapiestis, Jonas (Prienų — 132), Rudys, Audrius (Birštono — 133), Mačys, Jonas (Kybartų — 136), Dringelis, Juozas (Varėnos — 140).

Kiti deputatai.

Genzelis, Bronius (Žvėryno — 7), Stakvilevičius, Mindaugas (Lieporių — 50), Paleckis, Justas-Vincas (Šiaurinė — 57), Glaveckas, Kęstutis (Putinų — 60), Beriozovas, Vladimiras (Kedainių — 86),

JAV KONGRESMENAI LIETUVOJE

Vasario 27 d., po trumpos viešnagės Lietuvoje, keturi JAV kongresmenai sugrįžo į Washingtoną.

Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos bei vietinės Washingtono apylinkės iniciatyva, sugrįžtančius parlamentarus Washington Dulles aerouoste pasitiko maždaug 15 sostinėje gyvenančių lietuvių. Kaip žinia, Lietuvių Bendruomenė buvo ta, kuri prieš kelius mėnesius pradėjo raginti JAV Kongreso narius nuvykti į Lietuvą stebėti vykstančių rinkimų į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą.

Sovietų valdžia atsisakė į Lietuvą įleisti prieš rinkimus Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio kviečiamus kongresmenus Richard Durbin, John Miller, Bill Sarpalius ir Christopher Cox. Tuo tarpu Sąjūdžio pakviestiems Kanados bei Australijos parlamentarams rinkimus stebėti buvo leista. JAV kongresmenai iš New Yorko išvyko į Berlyną vasario 20 d. dar vizų negavę, bet tikėjosi jas gauti Europoje. Kai paaiškėjo, jog sovietai jiems neleis rinkimų stebėti, kongresmenai nepasidavė ir reikalavo, kad jiems būtų leista, kad ir trumpam, nuvykti į Lietuvą rinkimams pasibaigus.

Lietuvių Informacijos Centras šiandien kalbėjosi su trim kongresmenais. Visi trys apie savo kelionę į Lietuvą ir Lietuvos žygius atgauti nepriklausomybę įvertino gerai.

Kongresmanas Durbin sakė, kad jų delegacija iš Maskvos į Vilnių atvyko sekmadienį, vasario 25 d., maždaug 23 val. ir turėjo grįžti Maskvon sekančią dieną 19.30 val. Kongresmenai buvo labai nuosirdžiai priimti. Pagal Durbin „lietuvių buvo labai patenkinti, kad mes atvykome“. Kongresmanas John Miller pasakojo, kad juos aerouoste pasitiko Sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis bei kiti Sąjūdiečiai. Tardamas sveikinimo žodį, pastarasis sakė, kad kongresmenai norėjo Lietuvon atvykti ir Lietuvos žmonės norėjo juos priimti. Deja, durys į Lietuvą buvo užrakintos ir kas nors buvo pavogęs raktus. Sąjūdžio pirmininkas pridėjo, kad kitą kartą patys lietuviai turės tuos raktus ir kongresmenams durys į Lietuvą bus atdaros.

LIC

Arlauskas, Mykolas (Dotnuvos — 87), Gerdaitytė, Miglūtė (Šiaulių kaimis. — 91), Janišius, Jonas (Anykščių — 100), Apšega, Leonas (Kupiškio — 101), Jūršenas, Česlovas (Švenčionėlių — 109), Jankelevičius, Leonas (Šalčininkai — 111), Peško, Stanislas (Jasiūnų — 112), Maceikianeckas, Ryšardas (Juodšilų — 115), Rupeika, Benediktas (Širvintų — 117), Brazauskas, Algirdas (Kaišiadorių — 123), Šepetys, Lionginas (Vievio — 138).

Vasario 16 proga pamaldos už Lietuvą Šv. Barnabo katedroje, Nottinghame. Nuotrauka: J. BI.

Priešinasi karinei tarnybai

„Ženeva-49“ komiteto narys kaunietis Arnas Taujanskas telefonu pranešė Lietuvių Informacijos Centrai, kad sovietinė valdžia imasi griežtesnių priemonių prieš Lietuvos jaunuolius atsisakiusius tarnauti sovietų kariuomenėje.

Karinių bilietų grąžinimo akciją Lietuvoje veda „Ženeva-49“ komitetas, remiantis 1954 m. TSRS ratifikuota tarptautine konvencija, kurioje tvirtinama, kad „okupuojanti valstybė negali versti globojamus asmenis tarnauti jos ginkluotose arba pagalbinėse pajėgose.“

Taujansko žiniomis, apie 1000 vyrų Lietuvoje sugrąžino karinius bilietus, jų tarpe apie 250 neatitarnavusių jaunuolių. Karinis komisariatas ir prokuratūra paskutiniu metu sustiprino spaudimą prieš šios akcijos lyderius ir dalyvius, ypatingai šaukiamojo amžiaus jaunuolius. Pvz., anot Taujansko, vienu atveju net fiziškai gaudė tarnybos atsisakiusį jaunuolį, grūdė į mašiną ir prievarta bandė vežti apklausinėjimui, tačiau jaunuolis išspruko ir pabėgo.

Dėstytoji St. Buškevičiui buvo pasiūsta net devyni šaukimai, neskaitant visų telefoninių skambučių ir kitų raginimų, ateiti į prokuratūrą. Taujanskas sako, kad visuose kvietimuose ir raginimuose nebuvo nurodyta tikroji kvietimo priežastis. Ji išaiškėjo tik tada kai į Buškevičiaus darbovietę Kauno Medicinos akademijoje atsuntė raštą, kuriuo buvo prašoma sudaryti Buškevičiui sąlygas atvykti į LTSR prokuratūrą duoti paaiškinimus dėl kurstymų vengti eilinių šaukimų į karinę tarnybą, kurie buvo išsakyti eilėje viešų mitingų.

Anot The New York Times, sovietų armijos Generalas Michail A. Molisejev patvirtino, kad į praeito rudens karinius šaukimus atsisakė vykti 6000 šaukiamojo amžiaus jaunuolių. The New York Times tvirtinimu, opozicija karinei tarnybai stipriausia reikiąsi Pabaltijo kraštuose bei kitose nepriklausomybės siekiančiose respublikose.

LIC-o užklausta kaip plačiai ši akcija yra išsivysčiusi už Lietuvos ribų, Taujanskas teigė, kad „plačiausia tokia analogiška bilietų grąžinimo akcija yra Gruzijoje. Ten priskaičiuojama nuo 5000-7000... Latvijoje ir Estijoje reikiąsi kiek silpniau. Latviai bandė įkurti „Ženeva-49“ komitetą, bet sunkiau sekasi į grynai technines pusės. Negali iškljuoti netgi skelbimų, nes tuoj nuplėšo.“

„Ženevos-49“ komiteto skyriai Lietuvoje veikia visuose miestuose, kur yra priduoti bilietai: Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje, Šiauliuose, Alytuje,

Jurbarkė, Panevėžyje, Šilutėje, Marijampolėje, Mažeikiuose.

Pirmas bilietų grąžinimas Lietuvoje įvyko 1989 m. rugpjūčio 3 d. Netrukus „Ženeva-49“ komitetas įsikūrė spalio 7 d. Kaune. Š.m. sausio 17 d. Kauno Architektų namuose įvyko „Ženevos-49“ komiteto suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 120 žmonių. Komiteto vadovybę sudaro kauniečiai Arnas Taujanskas, Stasys Buškevičius ir Vilijus Markevičius, vilniečiai Edvardas Kriščiūnas ir buvęs partizanas Vytautas Milvydas.

Spausdiname Taujansko telefonu padiktuotus pareiškimus.

Kaune 1989 m. rugsėjo 20 d. Stasys Buškevičius, Tautinės Jaunimo Sąjungos „Jaunoji Lietuva“ pirmininkas, pakviestas į LTSR prokuratūrą pas tarytoją Vališiną. Tikslas nenustatytas, todėl Buškevičius atsisakė vykti, 1989 m. spalio 23 d. pakartotinai šauktas į Kauno miesto prokuratūrą pas LTSR prokurorą ypatingai svarbių bylų tarytoją jaunesnįjį justicijos patarėją K. Ožiūną. Motyvas nepažymėtas. Vėliau paaiškinta, kad tai rišasi su patikrinimu LTSR prokuratūroje. Stasys Buškevičius atsisakė vykti. Tų pačių metų spalio 24 d. šaukimas per milicijos pareigūnus įteiktas pakartotinai atvykti. 1989 m. lapkričio 3 d. įteiktas raginimas vėl per pareigūnus atvykti į Kauno miesto Lenino rajono Vidaus reikalų skyrių pas tarytoją Pakalniškiene apklausti. Stasys Buškevičius vėl atsisakė vykti. 1989 m. lapkričio 9 d. šauktas atvykti į LTSR prokuratūrą vėl pas tarytoją Ožiūną ryšium su patikrinimu. Šaukimas įteiktas per milicijos pareigūnus. Stasys Buškevičius atsisakė. 1990 sausio 8 d. šaukiamas atvykti į Kauno miesto prokuratūrą pas tarytoją Dirvonskį 11 val., pabrakta kaip liudininkas. Tas pats kvietimas įteiktas sausio 9 d. vėl per milicijos pareigūnus, atsisakė vykti. Tokį pat pakvietimą pas tarytoją Dirvonskį gavė Arnas Taujanskas ir Ričardas Jakimšius, Jaunosios Lietuvos atstovai.

Saulius Gaižutis, gyv. Kaune, Vinčų g. 7-bt. 26, karinį bilietą grąžino prieš pusantrų metų. 1989 lapkričio 27 d. Gaižutis, Raimutis Prano kviečiamas kartu su sunūmi Sauliumi atvykti pokalbiui į Kauno Poželos rajono karinį komisariatą pas papulk. Kleginą. 1989 m. gruodžio 29 d. pasiūstas kvietimas Gaižutiui Sauliui, Raimučio ir jo tėvams atvykti į Kauno Poželos rajono prokuratūrą apklausti dėl Gaižučio Sauliaus vengimo eiliniam šaukimui į karinę tarnybą. Poželos rajono prokurorui padėjėjas jaunesnysis teisininkas Šeškauskas 1990 m. sausio 8 d. pakartotinai kviečia atvykti į Poželos rajoną pas prokurorą padėjėją Šeškauską pasiaiškinimui. 1990 sausio 16 d. Gaižučio tėvams siūstas kvietimas atvykti į Poželos raj. prokuratūrą pas tarytoją padėjėją Šeškauską.

Andriulis Antanas, g. 1969 m., darbininkas. 1989 m. spalio-lapkričio mėn. į darbovietę — Kauno Aukštesnę meno mokyklą — atėjo du karininkai, apklausinėjo kas patarinėjo grąžinti

(Nukelta į 4 psl.)

LIETUVIŲ HELSINKIO GRUPES DOKUMENTAS NR. 81

Informuojame Tarptautinę Helsinkio Federaciją ir užsienyje esančius Lietuvos Helsinkio Grupės narius, kad šių metų vasario 14 d., 11.30 v.v. Vilniuje, prie Naugarduko g. 7 pastato, milicija sulaukė Tautinės Jaunimo Sąjungos „Jaunoji Lietuva“ narius: Naurį Bataitį, Artūrą Švelniką ir Aurelijų Vedricką iš Vilniaus 44-tosios vidurinės mokyklos. Jie visi septyniolikmečiai. Milicijoje buvo išlaikyti 30 minučių ir mušami.

Lietuvos Helsinkio Grupė
Vilnius, 1990 m. vasario 19 d.

ELTA

LIETUVOJE

Pagerbta gydytoja

Vasario 17 d. Laukuvoje, Žemaitijoje, buvo pagerbta gydytoja Dalia Grinkevičiūtė, buvusi tremtinė ir kalinė, pirmoji parašiusi atsiminimus apie žiaurios pergyvenimus. Jai buvo atidengta memorialinė lenta prie Laukuvos ambulatorijos, kurioje ji dirbo. Lentoje toks įrašas: „Šiame name 1960-1974 m. dirbo gydytoja tremtinė D. Grinkevičiūtė, 1927-1987, pirmoji Lietuvoje parašiusi apie stalininių tremtinių baisumus.“

Atidengimo išklmėse kalbėjo Laukuvos vidurinės mokyklos mokytojai D. Mocienė, J. Jurgaitis, Lietuvos tremtinių sąjungos Šilalės skyriaus pirmininkas K. Balčiūnas, buvę gydytojai bendradarbiai, ligoniniai ir artimieji. Kvėdamos bažnyčios choras sugiedojo Lietuvos himną.

Tai bene pirma tokia memorialinė lenta gydytojai tremtinei Lietuvoje. Jos atsiminimai pirmiau buvo paskelbti užsienyje (už tai ją tardė), o tik paskui, jau po jos mirties, Lietuvoje.

Politinių partijų įstatymas

Tiesą (II.6) paskelbė Lietuvos TSR politinių partijų įstatymo projektą. AT Prezidiumas siūlo visuomenei jį svarstyti iki š.m. balandžio 15 dienos. Įstatymo įžangoje sakoma, kad Lietuvos TSR demokratinė politinė sistema galima tik esant politinių partijų įvairovei. Politinės partijos jungia tam tikrą visuomenės dalį bendriems politiniams tikslams įgyvendinti, padeda formuluoti ir išreikšti Lietuvos interesus ir politinę valią. Politinei partijai įsteigti būtina, kad ji turėtų Lietuvoje ne mažiau kaip 500 narių, suvažiavime patvirtintą statutą ir programą. Partijas registruoja Teisingumo ministerija.

P. Bugailiško paveikslai

Teisininkas Albinas Likas, neseniai lankęsis Anglijoje, atvežė į Vilnių šešius Petro Bugailiško (1909-1983) paveikslus, tapytus pokario dešimtmečiais Derbio mieste, Anglijoje, kur velionis gyveno. Paveikslai padovanoti Lietuvos kultūros fondui.

Premija buvusiam tremtiniui

Literatūros premiją už geriausią praėjusių metų kūrinių, žadančių Lietuvos tautinę ir istorinę atmintį, skatinantį atgimimą ir Tėvynės meilę, — Kauno „Lituanicos“ fabriko darbininkai paskyrė Valentinui Gustainiui už knygą „Be kaltės“. Du kiti autoriai — J. Aputis ir D. Grinkevičiūtė — taip pat buvo pristatyti premijų komisijai. Bet daugiausia balsų surinko publicistas V. Gustainis, buvęs Sibiro tremtinys, o nepriklausomybės laikais — „Lietuvos aid“ vyr. redaktorius ir 1930-40 „Eltos“ direktorius.

Gimęs 1896 m., Valentinus Gustainis studijavo filosofiją Heidelbergo, Sorbonos universitetuose, puikiai mokėjo penkias kalbas, kaip žurnalistas važinėjo po pasaulį, bendravo su politikais bei diplomatais, o 1941 m. birželio 14 dieną buvo ištremtas į Sibirą. Savo ir kitų tremtinių bei kalinių pergyvenimus jis aprašė premijuotoje knygoje.

Lietuvos praeitis — parodoje

Vilniaus Parodų rūmuose suruošta Lietuvos kolekcionierių paroda, kurioje jaunesni lankytojai galėjo įsitikinti, kad Lietuva buvo laisva valstybė. Parodoje dalyvauja penki kolekcionieriai, išstatę tuos eksponatus, kurie vienaip ar kitaip siejasi su Lietuva ir jos praeitimi.

Josifas Šapira rodo ekslibrisų kolekciją, pavadintą „Lietuva, Tėvynė mūsų“. Algirdas Mačiūnas parodė senų atvirukų kolekciją iš Lietuvos Respublikos laikų.

Eduardo Horbačiausko kolekcija — „Vekseliai Lietuvoje“. Tai įvairūs paskolų popieriai, dailiai apipavidalinti. Algimantas Astikas parodė Nepriklausomos Lietuvos pinigus, o žurnalistas Vilijus Kavaliauskas — Lietuvos pašto ženklus. Rasa Keliuotytė, apžiūrėjusi parodą, sakė: „Nebūtų gėda tokių ženklų klijuoti ant voko ir siųsti į bet kurią pasaulio šalį — tikrai tinkamai reprezentuotų Lietuvą.“

SAJŪDŽIO RINKIMINĖ PROGRAMA

(Pradžia 7 nr.)

2. EKONOMIKA

Savarankiškumas ir ūkininkavimo laisvė.

Lietuvos valstybės politinės nepriklausomybės atkūrimas yra būtina sąlyga savarankiškai Lietuvos ekonomikai normaliai funkcionuoti.

Turi būti ryžtingai panaikinta Lietuvos teritorijoje esančių įmonių, ūkių, ūkinių organizacijų tiesioginė priklausomybė valstybinei administracijai, taip pat panaikinta privalomų valstybinių užsakymų sistema. Administracijai. Administracinę komandinę ekonomikos sistemą būtina visiškai pakeisti rinkos santykiais pagrįsta ir valstybės saikingai reguliuojama ekonomika.

Istatymai turi garantuoti įvairių nuosavybės formų lygias teises, sudaryti ir palaikyti konkurencijos sąlygas, užkirsti kelią rinkos monopolizavimui. Turi būti įgyvendintos ekonominės priemonės, skatinančios ūkinę iniciatyvą, privačią veiklą, gamintojų ryšius su užsienio partneriais, kokybiškos produkcijos gamybą ir ekologiškai švarių technologijų diegimą. Kiek įmanoma sparčiau reikia rengti ir perkvalifikuoti ūkio valdymo ir organizavimo, specialistus, plačiau naudotis užsienio mokslo įstaigų ir firmų pagalba.

Valstybė turi apsiriboti socialinių, mokslinių, techninių, bendrųjų ekonominių ir ekologinių programų rengimu. Respublikinės žinybos turi spręsti tik strateginius ūkio vystymo klausimus, formuoti mokslinės bei techninės pažangos strategiją, laikyti valstybines ekonomikos reguliavimo priemones, kartu su firmomis tirti ir prognozuoti rinkos konjunktūrą bei tendencijas.

Kiekvienos pramonės įmonės, žemdirbių kolektyvas ar privatus asmuo turi teisę savarankiškai ūkininkauti, būti apsaugotas nuo valstybinio administracinio komandavimo ir prisiimti visišką atsakomybę už ūkininkavimo rezultatus. Sprendimas dėl valstybinės pramonės įmonės ar organizacijos denacionalizavimo turi būti patvirtintas darbuotojų balsavimu.

Turi būti suformuota ir įgyvendinta tokia darbo užmokesčio politika, kuri sudarytų sąlygas darbuotojams gauti didžiausią socialinio pasirinkimo laisvę tenkinti gyvenamojo būsto, gydymo, švietimo, poilsio bei kitas reikmes.

Istatymas turi reglamentuoti laisvai samdomo darbininko statusą ir samdos santykius. Reikia ekonomiškai skatinti žmones dirbti toje pačioje įmonėje ir

atsisakyti nepertraukiamo darbo stažo teisinės kategorijos.

Nuosavybės santykių reforma.

Aptarnavimo veikloje ir pramonėje turi būti iš esmės pakeisti nuosavybės santykiai. Tam reikia ne tik parduoti akcijas ar smulkias socialinės infrastruktūros įmones, bet ir taikyti įvairias kitas formas, kurios leistų žmonėms tapti dalies kapitalo savininkais.

Žemės ūkyje reikia visokeriopai skatinti privačių ūkių kūrimąsi ir kolūkių bei tarybinių ūkių sistemos reformą.

Valstybė turi garantuoti žemdirbiui realią nuosavybės teisę į žemę, bendram ūkiui atiduotą ar jame uždirbtą turtą bei galimybę disponuoti juo įstatymo nustatytais sąlygomis.

Valstybė turi sudaryti sąlygas veikti privačioms, privačioms akcinėms, valstybinėms akcinėms, mišrioms, kooperatinėms ir kitoms firmoms bei bendrovėms, reglamentuoti firmų turtinę atsakomybę ir sukurti jų draudimo sistemą.

Laisvoji rinka ir finansai. Reikia formuoti žemės, gamybos priemonių, darbo jėgos, prekių, paslaugų, aptarnavimo, gyvenamųjų būstų, kapitalo, inovacijų, vertybinių popierių, užsienio valiutos ir kitas rinkas.

Per artimiausius dvejus metus turi būti atsisakyta dabartinės kainodaros, pereita prie rinkos kainų ir sukurta valstybinė kainų reguliavimo sistema kartu su darbo užmokesčio politikos reforma.

Valstybė negali turėti monopolio supirkti (tiesiogiai ar per kolūkius) žemdirbių pagamintą produkciją.

Būtina sukurti Lietuvos muitų tarnybą.

Su Latvija ir Estija reikia susitarti dėl Baltijos bendrosios rinkos formavimo. Lietuvos valstybiniai ekonominiai santykiai su kitomis užsienio šalimis gali būti vystomi tik paskelbus Lietuvos valstybės atkūrimo aktą.

Reikia kurti savarankišką pinigų sistemą, kaip nepriklausomos Lietuvos ūkio pamatą, su piniginiu vienetu — litu; steigti Lietuvos valstybinę emisijos banką bei komercinių bankų tinklą.

Valstybė turi nustatyti visuotinai priimtas ir visiems lygias apmokestinimo sąlygas. Socialinei ir kultūrinei labdarai skiriama pajamų dalis neturi būti apmokestinama.

Įgyvendinus savų pinigų emisiją, infliacijai pažaboti būtina:

— mažinti cirkuliuojančių pinigų masę — parduoti valstybinių ūkių ir įmonių akcijas, butus, kai kurias gamybos ir transporto priemones, žemės sklypus individualiai statybai bei kitokį valstybinį turtą;

— mažinti valstybės išlaidas, įvedus griežtą ekonomiją biudžeto lėšoms.

Ūkio struktūra.

Lietuvos ūkis turi būti labiau orientuotas į Lietuvos poreikius tenkinančios, jai naudingos ir išorės rinkoje konkurencingos produkcijos gamybą. Pirmenybę reikia teikti tai produkcijai, kuriai pagaminti reikėtų kuo mažiau žaliavų (ypač atvežtinių) bei energijos, daugiau intelektualaus ir kvalifikuoto darbo, kurią gaminant mažiau teršiama aplinka. Valstybė turi skatinti turizmą iš užsienio.

3. KULTŪRA

Kultūros tautiškumas. Valstybė turi visapusiškai ugdyti Lietuvos tautinę kultūrą, saugoti jos savitumą, neatsiriboti nuo sąveikos su pasaulio kultūra.

Valstybė turi globoti visą istorijos bei kultūros palikimą, reikalaujti sugrąžinti iš Lietuvos išvežtas kultūros vertybes. Savivaldos organų pareiga — rūpintis Respublikos regionų etninių savitumų išsaugojimu, paminklų, kapaviečių, parkų priežiūra.

Valdžios organai turi užtikrinti, kad lietuvių kalba, kaip valstybinė, funkcionuotų įstaigose ir viešajame gyvenime, įvairiais būdais padėti kitataučiams jos išmokti.

Lietuvos valstybė ir kultūrinė visuomenė turi rūpintis lietuviybės išlaikymu etnografinėje Lietuvoje, taip pat Mažosioje Lietuvoje ir išeivijoje. Visoms tautinėms Lietuvoje bendruomenėms turi būti garantuota teisė į kultūrinės veiklos savarankiškumą. Jų kultūrinė raiška remtina kaip Lietuvos kultūros turtas, jos sudėtinė dalis.

Viešai aptarus ir atsižvelgus į tautines bei religines tradicijas, reikia sudaryti naują valstybinių kalendorinių švenčių sąrašą.

Dorovės ugdymas. Bažnyčia. Rūpintis dorovės ir blaivystės reikalais yra valstybės priedermė. Valstybė turi remti visuomenės, jos organizacijų, Bažnyčios bei kitų konfesijų bendruomenių pastangas ugdyti dorovę ir dvasingumą, blaivų ir sveiką gyvenimo būdą, pagarbą šeimai, pilietinį atsakingumą.

(Bus daugiau)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

UŽTENKA PRIEKAIŠTŲ IR KALTINIMŲ

Buvau sukrėsta „EL“ vasario 9-tos dienos laidoje skaitydama Antano Terlecko „viešą laišką prof. Vytautui Landsbergiui“. Kaip gerb. Terleckas lankėsi JAV-ėse, jo pranešimų pagrindinė tema buvo aštri ir ne visada taktiška Sąjūdžio kritika, kas įnešė pasipiktinimą ir nusivylimą asmeniui, kuris savo laikui išeivijai buvo Lietuvos kančios simbolis ir herojus. Antanas Terleckas, tarp visų kitų priekaištų ir kaltinimų pabrėžė, kad Lietuvos laisvei atgauti parlamentarinis metodas esąs netinkamas. Kai Clevelande vienas jaunosios kartos lietuvis paklausė, ką Terleckas siūlo vietoje parlamentarinio metodo, kurį laiką svečias nerado tinkamo atsakymo, bet pagaliau šūktelėjo: „reikia daryti taip, kaip buvo padaryta su Berlyno siena...“ Ar jis galėtų palyginti padėties panašumus ir nurodyti kaip tą konkrečiai padaryti?

Kokį metodą siūlo Terleckas? Atvirą kovą? Sukilimą? Ar mums reikia daugiau kraujo aukų? Ar mūsų tauta yra didelė ir gerai apginkluota? Gal šauksime kolūkių darbininkus su šakėmis ir universitetų studentus su plunksnomis į atvirą kovą su tankais? Antra vertus, pasaulinių žinių televizijos pranešimuose matėme, kaip prof. Landsbergis drąsiai ir atvirai kalbėjo šimtatūkstantinei miniai Vilniuje, kad „mes neprašome laisvės, bet jos reikalaujame“.

Tiek to. Bet būtų žymiai patriotiškiau, jei Antanas Terleckas, pasinaudodamas demokratine procedūra, siūlytų savo įsteigtos Laisvės Lygos skirtingą, bet konkretų ir aiškų Lietuvos laisvinimo metodą, bandytų sudaryti koaliciją su Sąjūdžiu, tartųsi ir diskutuotų. Jo laiške išdėstytos detalės nėra nei reikšmingos, nei įdomios, tik rodo autoriaus nesugebėjimą išeiti su pozityviais pasiūlymais, viską argumentuojant Sąjūdžio „klaidomis“. Mums nebuvo svarbu, kas „slaptai“ Gedimino bokšte iškėlė mūsų tautinę vėliavą, tik buvo svarbu, kad ji buvo iškelta. Ne laikas kam nors „teikti garbę“, bet laikas gerėti tuo, kas atsieka. Kas liečia Sadūnaite, mus pasiekę gandai, kad ji pati atsisakiusi dalyvauti Sąjūdyje... Kas žino, kur tiesa?

Tokie laišukai mūsų spaudoje yra nenaudingi ir tik išeiviją nuteikia neigiamai kai kurių Lietuvos laisvintojų atžvilgiu, turbūt pasiekiant priešingų rezultatų, nes yra sunku įsigyti simpatijų, jų ieškant kitų sąskaiton. Tai skaldymo ir nesantaikos propagavimas, kuris šiame

kritikame laikotarpyje neša vien žalą. „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi“, giedojome kartu. Kai JAV-bėse lankėsi prof. Landsbergis, jis tik informavo apie Sąjūdžio darbus ir nekritikavo kitų veikėjų. Taip pat paskutiniai istoriniai įvykiai rodo, kad parlamentarinis kelias yra vienintelis civilizuotas ir efektingas tautos balso reiškėjas. Didžiosios demokratijos tokią procedūrą vertina, remia ir palaiko. Tik pasekime Rytų Europos nuostabius laisvėjimo rezultatus...

Kol mūsų daug iškentėjusi tėvynė stovi ant labai netviro laisvės slenksčio, reikėtų gerai apgalvoti viešus pareiškimus, kad nebūtų žalojami kovos metodai ir nebūtų skaldomos jėgos abipus Atlanto. Ori pagarba kitų nuomonei, pastangos ne griauti ir kritikuoti, bet kurti ir dirbti, turėtų būti vyraujančiu kovoje už laisvę varikliu. Laikas įsisąmoninti demokratijos principus, kurie remiasi tarpusavio pagarba ir bendradarbiavimu, o ne sąskaitų suvedinėjimu.

„Europos Lietuvis“ yra nedidelio formato savaitraštis, kuriame patiekto žinios ir straipsniai yra laukiami ir su dideliu dėmesiu skaitomi JAV-bėse. Gaila, kad ribota laikraščio vieta yra panaudojama tokiam negatyviam pasisakymui. Antra vertus, negalima kaltinti redaktorių, kad nebūtų jiems primesta „cenzūros“ dėmė. ... Vardan tos Lietuvos“.

Aurelija M. Balašaitienė, JAV

KALBEKITE LIETUVIŠKAI

Nors lietuvių kalba Lietuvoje pripažinta valstybine, mūsų aukštieji valdžios pareigūnai spaudos konferencijose į žurnalistų klausimus atsakinėja rusų kalba, kodėl?

Kitų valstybių aukštieji valdžios pareigūnai, diplomatai reprezentuodami savo tautą spaudos konferencijose į žurnalistų klausimus atsakinėja savos valstybės kalba.

Toks Lietuvos aukštųjų valdžios pareigūnų elgesys apunkina lietuvių išeivijoje, nes vietiniai gyventojai klausia, ar mes lietuviai neturime savos lietuviškos kalbos? Į tokius klausimus, atsakyti yra sunku.

Noriu pabrėžti, kad ypatingai šiuo svarbiu metu, bet kokiame pasirodytume lietuviai turėtų pasirodyti esą lietuviais ir nemaišyti kitataučių, kurie gali pagalvoti, kad esame slavų tautos dalis.

Juozas Domeika, Anglija

Metraštis Nr. 15

JURGIO JANKAUS

JUANITA

II

— Žinai, Juanita, kad aš tikrai bėdoj. Tokioj, kad nors pasiusk, — nutraukė mano kažin kur benulekiančias mintis, ir aš nuo Koretos vėl sugrįžau prie Arnoldo, kuris tebestovėjo toj pačioj vietoj ir pirštu tebetrynė tą pačią, rudžią apėstą automobilio vietelę.

Pakėliau akis.

— Jeigu tu man nepadėsi, nežinau ką reikės daryti. Tu tikrai netikėsi. Aš pats negaliu tikėti, kad mano paties tėvas galėtų būti toks pasiutęs. Kad būtų koks grioviakasyr ar šiukšlininkas, bet dabar daktaras. Ir ne bet koks. Širdies chirurgas. Už valandos pasiterlojimą tūkstančius plėšia. Niekas net pagalvoti negalėtų, kad jis būtų toks kiaulė. Kad galėtų būti... Ir žinai, ką jis man padarė? Kad jį velniai raiti kur nujotų. Žinai, ką jis man padarė? Žinai?

Iš kur aš galėjau žinoti? Žiūrėjau tik įsispyrusi į akis ir bijojau galvą į šoną pasukti: atrodo, kad jau pusė aikštės prisirinko žmonių, ir visi klausio, už ką mane tas baltas bernas čia vaksija.

— Nė vienas sveiko proto žmogus net spėti negalėtų. Šiandien atejo į garažą, paklausė, kur mano įrankių dėžė, net raktą, su kuriuo tada dirbau, iš rankų ištraukė, įmetė į dėžę, uždarė, pasiėmė ir išėjo. Kai paklausiau, kam jos prireikė, atsisuko ir pasakė: „Jeigu nori dirbti savarankiškai, dirbk su savo įrankiais.“ Ar ne pasiutęs? Ar ne tikras kiaulė? Kam jam tie mano įrankiai reikalingi? Pagaliau jie ir ne jo. Dirbdamas mokykloje, pats susirankiojau. Bet ar jam pasakys? Kartais nušneka taip, jog atrodo, kad ir visas pasaulis jo pinigais nupirktas. Nesuprantu, kaip neliepė nusimauti kelnių ir nusivilkti marškinių, nes tie tikrai už jo pinigus pirkti. Pirkto ne jis, motina, bet vistiek už jo pinigus. Ne, jam rūpėjo ne tas. Jam rūpėjo atimti rankas. Be įrankių, kaip be rankų. Tas pats.

— Ar garažas neturi įrankių? — įterpiau, kad ką nors pasakyčiau.

— Turi sau, ne darbininkams. Darbininkai turi turėti kiekvienas savo. Kas savo turi, tai ir žiūri, kaip savo. O kai ne savo, tai tuoj išnešioja, ir naujų reikia.

— Kaip be įrankių dirbsi?

— Tas ir yra, kad nedirbsiu. Kai visi pamatė, kas atsitiko, tai šiandien paskolino, bet rytoj reikia turėti savo. Darbininkai supranta, o tėvui nei šilta, nei šalta. Pasiėmė dėžę ir persikreipęs išėjo. Buvo tokia

gėda, kad į žemę galėjau susmėgti. Ir mechanikai pasiutę. Ir menedžeris toks pat. Jie negali suprasti, kodėl aš nenoriu eiti į gydytojus. Vienas net pasakė. Ligi ausų išsišiepė ir pasakė: „Keiskimės vietom. Aš tau atiduosiu savo įrankius, tu man atiduok savo tėvą. Rytoj pat išeinu į universitetą. Niekur kitur, tik į daktarus.“ Nė vienas negali suprasti, kad man tepatinka gydyti mašinas. Nesvarbu kokias. Tik pamatau, kaip ratas sukasi, ir suprantu ko jam trūksta. Bet jie nesupranta. Ir tėvas nesupranta. Jis negali suprasti, kaip jo vaikas gali dirbti visą mėnesį už tiek, kiek jis gauna už vieno piršto pajudinimą, — pasakė, nusiisuko į kitą pusę ir pirštais perbraukė akis.

Mačiau, kad jis nelaimingas, bet nežinojau ką daryti. Jeigu būtumėm buvę kur kitur, būčiau mėginusi nors apkabinti, bet čia, vidury aikštės, ir to negalėjau. Kaip aš juoda jį baltą... Prie visų praeinančių akių...

— Ką dabar darysi? — tepaklausiau. — Eisi pas tėvą? — dar pridėjau.

— Ar kad pro duris išmestų? Arba kad susimuštumėm? Kai persikreipęs nešė įrankių dėžę, norėjau pasivyti ir drožti gelžgaliu per galvą, kad čia pat išsmuktų, bet susilaikiau. Kaip aš čia savo paties tėvą. Bet namie, kai būtumėm vienas prieš vieną, negaliu pasakyti, kas galėtų atsitikti. Kiek jo ten tėra. Tik liežuvis ir pinigai. Viena ranka paėmęs tēkščiau į sieną, kad net priliptų. Bijau, kad taip gali atsitikti, tai ir atėjau pas tėvą. Paskolink ligi pirmos algos. Sears tebėra atidaras, nulėksiu ir nusipirksiu pačius reikalingiausius. Tik tiek, kad galėčiau dirbti. Už dėžę ir viską, ką joje turėjau, reikėtų atskaityti netoli tūkstančio. Jeigu galėtum, kokius šimtą dvidešimt penkis.

— Tiek daug? — nustebau.

— Įrankiai pasiutiškai brangūs. Jeigu turi laiko, važiuokim kartu. Pamatysi, kiek kas atseina. Nebijok, aš grąžinsiu viską. Ligi paskutinio cento. Kai užsidirbsiu, dar ir daugiau pridėsiu. Kai pradėsi mokytis, neužteks, ką turi. Ne sykį sunku bus net išsiversti, bet mano kišenė tau bus atvira. Tėvui nebus, motinai nebus, bet tau visada. Kas mums padės, jeigu vienas kitam nepadėsime. Ant žodžio aš ir neprašau, parašysiu skolos raštą.

Klausiau jo žodžių, žiūrėjau į tokį nuskriaustą, alyvuotais drabužiais, ir gailėstis nuėjo per visą. Ir gailėstis ir piktumas. Koks pasiutęs turi būti tėvas. Mano motina taip nepadarytų. Džiaugiasi, kad mušuos į mokslus, bet jeigu muščiau į kokią kitą užsiėmimą, taip pat džiaugtųsi. Kai pradėjau dirbti supermarkete taip pat apsidžiaugė. Sakė, jeigu su mokslu kas nors neišeitų, ir supermarkete palengva galėčiau įsidirbti į gerą vietą. Gabių ir darbščių žmonių visur reikia, o Arnoldo tėvas galvoja kitaip. Jam tik daktaras žmogus, ir aš užsidegiau

būti geresnė už jį. Daug geresnė.

— Palauk, tuoj atnešiu, — pasakiau ir nubėgau, bet ir nubėgdama pamačiau, kaip Arnoldo veidas nušvito.

Nubėgusi į supermarketo raštinę, išsikeičiau čekį, atskaičiau šimtą dvidešimt penkis dolerius, sugniaužiau į sauja, atnešiau ir padaviau.

— Pasitikrink. Čia šimtas dvidešimt penki, — pasakiau.

Jis pėmė, ištiesė, perlenkė dvilinkus ir įsidėjo į marškinių kišenėlę.

— Nepamesk, — įspėjau. — Pamesi, daugiau negausi.

— Nesibaugstink. Pinigų niekad nepametu.

— Pinigai ne mergaitės, — bakstelėjau.

— Mergaitės, bet ne tėve. Tėvės niekada nepamesiu.

— Nors ir kažin kas? — šyptelėjau.

— Nors ir kažin kas. Še, — ištiesė lapelį popieriaus. — Jeigu nenorėčiau grąžinti, galėsi traukti į teismą. Kiekvienas teisėjas bus tavo pusėje, — nusišiepė.

Lapelį paėmiau, bet net akies nemetusį įsikišau į rankinuką.

— Kodėl neperskaitai? Gal ko gero negeras. Juk žinai, kad aš ne iš raštingųjų.

— Koks skirtumas, — pasakiau. — Pinigai vistiek jau tavo kišenėje. Jeigu tikrai įrankių reikia, paskubėk, kol neužsidarė.

— Ačiū. Skolingas tikrai neliksiu, tik nebūk tokia kieta, — šyptelėjo, ištiesęs ranką pirštų galais palietė veidą, beveik šokte įšoko į mašiną ir nulėkė.

Pasilikau viena, ir toks jausmas suėmė, kad tuos savo pinigus temačiau paskutinį sykį.

Išsiėmiau raštelį.

„1981 metais liepos mėnesio 11 dieną, aš, Arnoldas Kekys, pasiskolinau iš Juanitos Hollyday 125 dolerius, kuriuos, jeigu viskas gerai eis, žadu grąžinti po savaitės, bet jeigu viskas neis taip, kaip planuoju, ypač jeigu Juanita nepasistengs būti man tikrai gera, grąžinimas gali užtrukti ir ilgiau. Gal net mėnesį, ar kokius du. Jeigu nebus tikrai gera, tokia gera, kaip yra graži, gal reikės negrąžinti ir daug ilgiau. Gal net kokius metus, nors nemanau, kad taip atsitiktų, nes pinigų grąžinti tikrai noriu. Ir grąžinsiu, kai ji pati supras, kad nereikia būti tokiai nepalankiamai.“

Daug prirašė, bet gale nepasirašė. Iš karto pasijutau apgauta, paskum sumėčiau, kad pačioj pradžioje užtvirtino: „Aš, Arnoldas...“ Tas svarbiausia, o ką prirašė paskum, nieko nereikia. Tos visos užuominos apie gerumą. Išgrįšiau... Gera buvau ir būsiu, bet ne taip, kaip jis norėtų. Taip, kaip norėsiu aš pati. Kas žino, gal kada, ir vien nuo to „gal kada“ šiluma nuėjo per visą.

(Bus daugiau)

SAJUNGOS VEIKLA

DBLS-GOS POLITINĖ VEIKLA

Kaip ir praityje, didžioji DBLS politinės veiklos dalis vyko Baltų Tarybos ir European Liaison Grupos remuose. Atatinkamomis progomis buvo pasitarta ar susisiekti su VLIKu, PLB Valdyba, Europos Lietuvių Bendruomenėmis, Lietuvių Informacijos Centru (New Yorke) ir Pabaltiečių Santalkos atstovais Europoje. Savo ruožtu DBLS CV nutarė skatinti ryšius tarp Vilniaus ir Didžiosios Britanijos (DB) universitetu.

SANTYKIAI SU DB POLITIKAIŠ

1988-89 kadencijos metais DBLS CV pristatė eilę memorandumų bei kitų dokumentų Ministeriui Pirminininkui M. Thatcher, Užsienio Reikalų Ministeriams (per tą laikotarpį jų buvo trys), DB delegacijoms Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo (CSCE) konferencijose Paryžiuje (Žmogaus teisių) ir Sofijoje (Aplinkos), ir Europos Tarybai. Porą kartų bendrai su estais ir latviais pasimatytą su Užsienio Reikalų ministerijos Sovietų skyriaus pareigūnais. Taip pat susirašinėta su įvairiais DB ir Europos parlamentų atstovais. Laiškuose ir pasikalbėjimuose jautėsi pritarimas Pabaltijyje vykstantiems pasikeitimams, nors viešai britų valdžia šių įvykių neremia. Ypač draugiškai atsiliepė CSCE delegacijos viršininkas Sir Anthony Williams, kuris maloniai Paryžiuje ir Sofijoje priėmė lietuvių atstovus.

STALINO-HITLERIO PAKTO SUKAKTIS

Pernai įvyko 50-ji Stalino-Hitlerio (dažniau vadinamo Molotovo-Ribbentropo) Sandėrio sukaktis. Pabaltiečiams draugiškas parlamento atstovas David Atkinson sutiko patiekti parlamentui rezoliuciją, smerkiančią šį gėdingą įvykį. Gal pirmą kartą Britanijos lietuvių istorijoje, DBLS CV išbandė įtaigojimo („lobbying“) akciją per skyrius bei pavienius narius, kurie rašė laiškus savo parlamento atstovams, prašydami pritarti D. Atkinsono rezoliucijai. Šie atstovai atsiliepė teigiamai: John Bowis (Battersea, London), Nicholas Budgen (Wolverhampton), Lin Golding (Stoke-on-Trent), Roy Hattersley (Birmingham), David Howell (Guildford, Surrey), Andrew Hunter (Basingstoke, Hampshire), Gerald Kaufman, (Manchester), Neil Kinnock (Islwyn, Wales), Robin Maxwell-Hyslop (Tiverton, Devon), Cyril Smith (Rochdale), Dennis Turner (Worwerhampton), Geoffrey Lofthouse (Pontefract, Yorks), Brian Mawhinney (Peterborough), Cranley Onslow (Woking, Surrey), Geoffrey Pattie (Chertsey, Surrey), William Powell (Corby), Cyril Townsend (Bexleyheath, Kent), Gerard Vaughan (Reading). Iš viso rezoliuciją parėmė 43 atstovai.

RYŠIAI SU VILNIAUS UNIVERSITETU

Kai kurie Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai ir akademikai lankydami DB domėjosi galimybėmis savo žinias pagilinti DB universitetuose. Skaitydami, kad tokie ryšiai yra būtini nepriklausomos Lietuvos atečiai, DBLS CV kreipėsi į šio krašto universitetus, klausdama ar nebūtų galima susitarti su Vilniaus universitetu dėl studentų ir profesūros pasikeitimo (exchange) šiomis sąlygomis: DB universitetas teiktų stipendiją lietuviams, o Vilniaus universitetas, tokiomis pat sąlygomis, išlaikytų britų studentus. Šiuo projektu susidomėjo 20-30 universitetų vadovybės, kaip Oxford (jau pasirašė pasikeitimo sutartį), Southampton (jau susirio su Kauno Politechnikos Institutu), Birmingham, Bradford (kur yra Pabaltijo tyrimų vietas), Glasgow, Strathclyde, Nottingham, Salford (Manchesteryje) ir Warwick (Coventry). Šiem ryšiam išsivysčius, vietos DBLS skyriai galės prisidėti prie studentų bei akademikų priežiūros, parūpindami jiems nakvynę, knygas ir kt.

LEŠOS POLITINEI VEIKLAI

1989 m. padidėjo įvairūs ryšiai su Lietuva. Metų bėgyje DBLS CV susitiko su Sąjūdžio veikėjais, spaudos darbuotojais ir įvairių organizacijų,

partijų bei kolektyvų atstovais. Lietuvių Namuose beveik nuolat lankosi svečiai iš Lietuvos. Juos reikia bent kukliai paremti. Ryšium su naujom politinės veiklos galimybėmis ir su jom susijusiom išlaidom DBLS CV tarėsi su Tautinės Paramos Fondo (TPF) valdyba.

Iki šiol TPF pagrindinis tikslas buvo padėti Sąžinės kaliniams ir jų šeimoms. Nors, kiek žinoma, visi buvę Sąžinės kaliniai yra sugrįžę į namus, TPF su jais palaiko ryšį ir teikia paramą. Padėčiai Lietuvoje pasikeitus, TPF valdyba nutarė savo veiklą praplėsti. Ateityje surinktos aukos bus naudojamos atgimstančios Lietuvos paramai, remti Lietuvos politinius bei mokslo ryšius su D. Britanija. Praeityje surinkti pinigai bus leidžiami tik anksčiau numatytiems reikalams.

Aleksas Vilčinskas

KULTŪRINĖ IR LITUANISTINĖ VEIKLA 1989 M.

Praei metai mūsų kultūrinės veiklos srityje buvo įspūdingesni tuo, kad mūsų jaunesnieji kultūrinės veiklos dalyviai atliko svarbų reprezentacinį darbą Europoje ir užmezgė stipresnius ryšius su Lietuvos jaunimu.

Didžiosios Britanijos Sąjungos nariai birželio mėn. suvažiavę sustiprino ryšius su Vokietijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga, (Vasario 16-tos gimnazijos patalpose), kur taip pat dalyvavo jaunimas iš Lietuvos. Diskusijoms pasibaigus, pavyko suorganizuoti kelionę į Lietuvą, kurioje dalyvavo ir mūsų jaunimas. Kelionės įspūdiškai buvo įamžinti skaidrėmis ir įdomiais nuotraukais.

Metų pradžioje atšventėme Vasario 16-tos minėjimus Škotijoje, Nottinghame ir Londone.

Pavasarij DBLS globojamas šokėjų ir dainininkų ansamblis atliko įdomią programą Europos Lietuvių Dienose Vokietijoje. Ši Didžiosios Britanijos reprezentacija buvo paminėta Vokietijos Lietuvių Bendruomenės spaudoje, o taip pat pateko ir į Lietuvos laikraščius.

Grįžę iš Vokietijos susilaukėme ansamblio „Voruta“ iš Vilniaus. Po įvairių kliūčių atvyko 26 ansambliųčiai (20 iš jų buvo jaunuoliai). Šis pirmas mūsų tautiečių apsilankymas Didžiojoje Britanijoje sukėlė bendruomenėje gilų susidomėjimą. Mūsų bendruomenė visus šiltais priėmė ir globojo lyg tai būtų sūnūs ir dukros. Sušildė mūsų širdis jaunuolių grakštumas šokyje, muzikalumas ir nepalaužiamas lietuviškas patriotizmas. Sėkmingai pavykė koncertai Londone, Nottinghame ir Sodyboje pritraukė daug svečių iš visų Anglijos kampelių.

Atsisveikinant su jaunais ansambliųčiais sustiprėjo mūsų jaunesniųjų dainininkų ir šokėjų veiklai ryžtas. Su pasisekimu praėjo „Baltic Focus“ programa Londone, kurią organizavo Jaunimo Sąjungos lietuviai, latviai ir estai.

Šiaurinėje Anglijoje ir Škotijoje taip pat turėta svečių menininkų iš Lietuvos. Boltono ir apylinkės lietuviai išgirdo Vilniaus aukštesniosios politechnikos mokyklos jaunuolių chorą, o Škotijoje apsilankė vaikų teatras ir muzikantai.

Be šių žymesnių įvykių mūsų kultūriniame kalendoriuje Didžiosios Britanijos Ansamblio šokėjai ir dainininkai atliko programas Boltone, Sodyboje ir Škotijoje. Metų bėgyje girdėjome taip pat jaunus dainininkes įvairiose religinėse apeigose.

Šia proga tenka padėkoti mūsų Didžiosios Britanijos lietuvių visuomenei už nuoširdžią ir finansinę paramą metų bėgyje.

Sustiprėjusi jaunimo kultūrinė veikla turėjo geras pasekmes ir kitose šakose. Vėl pamatėme atgaivintą *Lynes* biuletenį, kuris įdomiai chronologiškai išdėstė tautišką atgimimą Lietuvoje ir kitus įvykius.

Lituanistinė veikla sustiprėjo skaičiumi Londone. Maironio mokykla dabar turi pakankamą mokinių skaičių. Didelė padėka tenka mokyklos vedėjams, kurie nugaleję daug vargų, su pasiryžimu tęsia šį labai svarbų tautinį darbą. Taip pat pastoviai vyksta lietuvių kalbos pamokos Nottinghame ir Škotijoje.

Baigiant, noriu vėl pakartoti praeitų metų pasiūlymą skyriams — nedelsiant

DBLS-GOS METINIO SUVAŽIAVIMO DARBOTVARKE

Šeštadienis, 1990 m. kovo 24 d.

13.00 val. — 1. Suvažiavimo atidarymas. 2. Rinkimai: Prezidiumo ir Sveikintimų komisijos. 3. Pagarbimai ir sveikinimai. 4. Darbotvarkės priėmimas. 5. 41-mo suvažiavimo protokolas. 6. Pranešimai: Centro Valdybos Pirmininko, Iždininko, Lituanistinis auklėjimas, Politinė veikla. (6.2) Tarybos pirmininko. (6.3) Tautos Fondo atstovo. (6.4) Tautinės Paramos Fondo atstovo. (6.5) DBL Jaunimo Sąjungos atstovo. (6.6) Revizijos Komisijos. (6.7) Mandatų komisijos. 7. Diskusijos ir pranešimų priėmimas.

17.00 val. Lietuvių Namų Akc. B-vės akcininkų susirinkimas.

19.00 val. Vakariene.

20.30 val. Autobusu į Sodybą.

Sekmadienis, 1990 m. kovo 25 d.

8.00 val. Pamaldos Sodyboje.

8.30 val. Autobusu į Londoną.

10.00 val. — 8. Nominacijų komisijos pranešimas. 9. Rinkimai: Centro Valdybos 2-ųjų narių; Tarybos 2-ųjų narių; Revizijos Komisijos 3-ųjų narių; sekančio suvažiavimo Mandatų ir Nominacijų komisijos 3-ųjų narių. 10. Skyrių ir organizacijų pranešimai. 11. Klausimai ir sumanymai: Rekomendacija suvažiavimui balsuoti už DBLS-gos kandidatus LNB-vės rinkimuose.

11.00 val. Lietuvių Namų Akc. B-vės direktorių rinkimai.

11.30 val. Rezoliucijos. Revizorių paskyrimas ir iš anksto paskelbtų rezoliucijų projektai. 13. Suvažiavimo sveikinimai. 14. Suvažiavimo uždarymas — Tautos Himnas.

DBLS-gos Centro valdyba

DBLS BALANSAS 1989

Turtas	1989	1988
Paveikslai	100	100
Video	300	300
LNB-vės akcijos	4774	4754
Prekių atsargos	906	1547
Depozitai LNB-vėje	7341	10241
Skolininkai	—	—
Pinigai banke ir kasoje	100	293
Skola bankui	727	—
Atimti neapm. sąskaitas	657	1157
	12137	16078
Finansai		
Apyvartos pertekliai	4796	5837
Rezervas	7341	10241
	13137	16078

DBLS CENTRO APYSKAITA

Pajamos	1989	1988
Nario mokestis	167	172
Parama iš LNB-vės	1733	2959
ir aukos	924	1372
Už parduotas prekes	2900	3416
Kitos pajamos ir suma atkelta iš rezervo	5724	8094
Išlaidos		
Parama įvairioms organizacijoms	1116	1896
Kelionių išlaidos	1324	2136
Centro įstaigos išlaidos	316	224
Soc. ir kult. reikalai	2811	1991
Revizija	400	200
Prekių pirkimas	707	896
Mokesčiai bankui	91	—
	6765	7348

Apyv. perteklius (trūkumas) (1041) 751

Atkelta iš 1988 m. 5837 5086

Keliama į 1990 m. 4796 5837

pradėti lituanistines klases namuose, klubuose ir nenuleisti rankų. Brangūs lietuviai — neužmirškime, jaunimas yra mūsų ateitis ir tik tai mes galime juos išaukšti kaip myleti savo tėvų ir protėvių žemę.

V. Gasperienė

CV narė — Kultūriniais ir lituanistiniais reikalais

ITALIJOJE

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Vasario Šešioliktosios minėjime, kuris įvyko sekmadienį, vasario 18 d. Romoje, Šv. Kazimiero kolegijoje. Nuoširdų pirmąjį žodį tarė šios lietuvių bendruomenės namų rektorius prelatas Algimantas Bartkus. Kolegijos šeiminkas apsidžiaugė padidėjusia lietuviškos šeimos dalimi ir išreiškė viltį, kad tokie susibūrimai ateityje nenutrūks. Italijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Kazys Lozoraitis trumpai, bet įžvalgiai įvertino dabartinę Lietuvos padėtį, pabrėžė, kad tauta jau nebegyvena vien viltimi, bet tvirtu įsitikinimu, kad bus atstatyta tikrai laisva ir nepriklausoma Lietuvos valstybė. Kelis Leonardo Andreikauš eilėraščius perskaitė kunigas Sigitas Jurčys. Iš paskutiniųjų rašytojo K. Sajos publikacijų skirsni-kitą perskaitė kun. Jonas Ivanauskas, o oficialiosios vakaro dalies pabaigoje pamatytas Lietuvos paskutinių įvykių akimirks išradinai perteikė videofilmas.

(Italijos lietuvių bendruomenės vicepirmininko Kazio Lozoraitio žodis, pasakytas Nepriklausomybės šventės minėjime Romoje).

Minėdami Lietuvos valstybės atstatymo 1918-ais metais vasario 16-tosios sukaktį, grįžtame mintimis į praeitį, kreipiame žvilgsnį į dabartį, o viltis — į ateitį. Praeitį mum liudija ilgą amžių ir garbingą lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės istoriją, kurioje būta šviesių ir iškilių įvykių ir, deja, nelaimingų laikotarpių, sukėlusių pavojų pačiai tautos egzistencijai. Likimas mums lėmė gyventi tarp gresmingų kaimynų, kurie su užsispyrusiu įžulumu grobė mūsų žemę, ją niokiojo, naikino tautos sukauptus dvasinius, tautinius ir kultūrinius turtus. Norėta, kad lietuvių tauta išnyktų. Bet lietuviai atlaikė visus skaudžius smūgius, ne tik apgynė, bet dargi sustiprino tautinę individualybę, jos išugdytas vertybes ir, susidariusi pirmą palankią progą, pasinaudodami po Pirmojo pasaulinio karo skelbtais tautų apsisprendimo principais, atkūrė savo nepriklausomą valstybę. Per trumpą laisvo gyvenimo laikotarpį, lietuviai paliudijo pasauliui tautos subrendimą nepriklausomam gyvenimui ir stebėtiną sugebėjimą savarankiškai tvarkytis. Nepriklausomybės metais atsiekta pažanga visose gyvenimo srityse akivaizdžiai liudija, kad ir mažos valstybės puikiai pajėgia politiškai ir ekonomiškai savarankiškai tvarkytis, jei imperialistinės jėgos nesikėsins į jų suverenitetą. Laisvo ir pažangaus gyvenimo eiga buvo nutraukta 1940-ais metais.

Barbariškas teroras, nežmoniškas persekiojimas ir žiauriausia priespauda, kurios vykdyme uoliai talkininkavo Lietuvos komunistų partija, nors ir baisiai suluošino tautą, jos nepalaužė. Ji išsaugojo savo fizinę ir moralinę gyvybę, tautinę tapatybę, išlaikė laisvės troškimą ir nepriklausomybės ilgesį. Lenkiame galvas prieš visus tuos, kurie padėjo tautai išlikti gyvai, kurie nepasidavė prievartai ir šlykščiam melui, nesileido į kompromisus su tautos pavergėju ir jo talkininkais krašte. Pagarba tiems, kurie liko ištikimi tiesai ir teisingumui, kurie asmeninės laisvės ir net gyvybės aukos kaina saugojo, gynė ir ugė tautines ir religines vertybes. Tų žmonių darbai ir auka yra spindinčiomis raidėmis įrašyti į pastarųjų dešimtmečių mūsų tautos istoriją.

Tauta išliko gyva, ir dabar, vos tik susidarius palankesnėms sąlygoms, vieningai reiskia pasauliui pasiryžimą atkurti nepriklausomą valstybę. Tiesa, mūsų siekiai dar susiduria su didelėmis kliūtimis. Klastinga sovietinė valdžia sakosi atsiverianti demokratijai, bet dar nepaleidžia savo grobio, neleidžia lietuvių tautai apspręsti savo likimo, neatsižvelgia į tautos valią būti nepriklausomai. Kalbama apie demokratiją, o iš Maskvos aidi grasinimai dėl nepriklausomybės reikalavimo, peršami kažkokie migloti autonomijos, savivaldystės siūlymai. Visa valdžia dar tebėra komunistų rankose. Atsakinguose ir mažiau atsakinguose postuose matome tuos pačius partiečius, kurie dar neseniai buvo paklusnūs sovietinės priespaudos įrankiai ir tik dabar — pasikeitusių aplinkybių verčiami — dedasi tautos

ELTA APRAŠO

LIETUVIŲ-ŽYDŲ DIALOGĄ

Šiandien daugelis žydų kilmės amerikiečių intelektualų remia Pabaltijo tautų pastangas atstatyti demokratiją ir nepriklausomybę. Didžiosios spaudos skiltyse juos atstovauja dienraščio *The New York Times* nuolatiniai komentatoriai William Safire, A.M. Rosenthal, dienraščio *The Washington Post* nuolatinis bendradarbis Stephen Rosenfeld, ir kiti. Tačiau spaudoje pasigirsta ir visai skirtingų balsų. Praėjusių mėnesių bėgyje, profesorius Alan Dershowitz perspėjo, kad Lietuvoje galys atgyti „fasistinis ultranacionalizmas“, kuris privedės prie II-jo pasaulinio karo metais padarytų žiaurumų. Kitas profesorius, Amos Pelmuter, palyginęs Tarybų Sąjungoje besilaivinančias tautas su piktomis širšėmis, išreiškė rūpestį ten, o „ypač Lietuvoje“, vėl kylančiais antisemitiniais balsais ir tvirtino, jog atstačiausioje Lietuvos valstybėje rusų mažumai grėstų „tragedija“.

Į šiuos balsus ELTA-oje perspausdintu laišku dienraščio *The Washington Post* redakcijai atsiliepė dabar politinius mokslus Hillsdale kolegijoje, Amerikoje, dėstantis profesorius Aleksandras Štromas. Atmesdamas profesoriaus Perlmutterio tvirtinimą, jis taip rašo: „Kaip atidus Pabaltijo įvykių stebėtojas ir kaip Lietuvos žydais, jautrus antisemitizmo pasireiškimams, aš kol kas neišgirdau tokių balsų. Iš tikrųjų latvių ir estų liaudies frontai bei lietuvių Sąjūdis pabrėžia, jog jie atjaučia žydus dėl jų kančių naciams ir sovietams valdant, ir pažada žydams ne tik lygias pilietines teises, bet ir pilną tautinę kultūrinę autonomiją. Tie „nacionalistiniai“ judėjimai užima tokią pačią poziciją visų tautinių mažumų, įskaitant ir rusus, atžvilgiu.“

Po ištraukų iš amerikiečių perspėjimų apie pabaltiečių tariamą antisemitizmą, ELTA spausdina kelis Lietuvos žydų pasisakymus. Cituojamas žydų savimonės atgimimo draugijos *Tkuma* pirmininkas Grigorijus Alpernas, kuris mažumų solidarumo su lietuvių tauta mityne pareiškė, jog „žydai Lietuvoje jaučiasi laisviau negu kitose SSRS vietose.“ Aprašomas rašytojo Grigorijaus Kanovičiaus apsilankymas Kanadoje ir Jungtinėse Valstijose, kur jis atmetė lietuvių „kolektyvinės kaltės“ teoriją ir ragino atstatyti normalius lietuvių bei žydų santykius, kuriuos prieš pusę šimtmečio sugriovė komunistų nacių santarvė ir po to — jų konfliktas. Spausdinama ištrauka iš pernai *Literatūroje* ir mene paskelbto Jokūbo Josadės, Dovydo Judelevičiaus, Grigorijaus Kanovičiaus ir Emanuelio Zingerio pareiškimo, kuriame pabrėžiama, kad Lietuvos valstybingumas yra susijęs su pačia žydų tautine egzistencija.

Savo komentare apie žydų ir lietuvių santykius ELTA klausia, kurie balsai — pabaltiečius antisemitizmu kaltinančių Amerikos profesorių ar Lietuvos žydų elito — labiau atitinka tikrovę. Lietuvos žydai, rašo ELTA, kalba apie savo gimtąjį kraštą atvirai ir su ryškiomis simpatijomis. Ar toks šiltas nusiteikimas būtų įmanomas, jei lietuviai būtų ta aršūs antisemitų ruja, kokia juos vaizduoja minėtieji amerikiečiai? Lietuvos žydai gerai žino apie ką jie kalba. Jie patys buvo prie mirties lenksčio, prarado savo artimuosius. Bet, anot ELTA-os, jie irgi žino, kad Pabaltijo žydų tragedijos šaknų ieškoti reikia ne kokiame pabaltiečių „ultranacionalizme“ ar „fasizme“, bet nacių ir sovietų totalitarizmo žmogžudisčioje prigimtyje. Jie nesuplaka naciams žydų žudynėse talkininkavusių nusikaltėlių ir lietuvių, latvių bei estų tautų.

ELTA

teisių gynėjais. Pareigose dar liko tie patys saugumiečiai, kurie tardė, terorizavo ir kankino tauriausias mūsų tautiečius, nepasidavusius prievartai. Prie Lietuvos Trispalvės dar tebeplevėsuojia priespaudą simbolizuojanti raudona vėliava.

Tačiau mes matome, kad iš nelaisvės sutėmų kylanti tauta yra tvirtai pasiryžusi atsikratyti priespaudos ir jos vykdytojų. Kasdieną iš Lietuvos ir iš kitų Pabaltijo kraštų aidi nepriklausomybės reikalavimai. Savo siekiuose nesame vieni. Staigiau negu tikėjome žlunga tarptautinis komunistinis judėjimas ir pati sovietinė sistema. Žmonių masės sukilo prieš komunistinį režimą Centro bei Rytų Europoje, kur jau švinta laisvės aušra. Žmonės ir tautos kratosi totalitarizmo, keliai laisvam gyvenimui. Keliama lietuvių tauta ne tik su viltimi, bet su tvirtu įsitikinimu, kad Lietuvos valstybinė nepriklausomybė bus atkurta. „Nebeužvenksi upės bėgimo“.

K.A.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England
Tel.: 01-727 2470. Telex: 261947 SOS G. FAX: 01-727 3045

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė
Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;
Vokietijoje — 77 DM. Visur kitur — 25 sv. (oro paštu).

Vienoj skiltyje įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didėsi skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštį kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.
Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesutarta, negrąžinami.
Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS—KADA—KUR?

Kovo 24-25 — DBLS-gos atstovų ir LNAB-vės akcinių metų susirinkimas Londone.

Balandžio 28/29 — Baltų savaitgalis. (Vietą ir laiką pranešime vėliau).

Gegužės mėn. — DBLS „Gimtinė“ folklorinis ansamblis ir „Lietuva“ tautinių šokių grupė vyksta į Lietuvą dalyvauti folklorinių ansamblių šventėje „Skamba, skamba kanklės“.

Gegužės 20-24 — VII-tas Lietuvos gydytojų suvažiavimas. Kreiptis: LGS sekretoriatas, P.O. Box 1011, 233007 Kaunas, Lietuva, USSR.

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija. (EL. nr. 24-2059, 3 psl.).

Liepos 28 — rugpjūčio 4 — 41-ji tradicinė skautų stovykla Lietuvių Sodyboje.

AUKOS SPAUDAI

A. Penkaitis — 5.93 sv.
V. Grygelis — 4.00 sv.
C. Budrys — 14.00 sv.
J. Bačinskas — 4.00 sv.
P. Gelsziunis — 10.08 sv.
E. Glatkauskas — 11.00 sv.
Aukojusiems nuoširdžiai dėkojame

AUKOS TAUTOS FONDUI

Mrs. B. Skryp — 50.00 sv.
C. Budrys, V. Lukšys, J. Kuliukas ir S.B. Vaitkevičius po 20.00 sv.
J. Tamašauskas, S. Vitkus, O. Ramonienė ir J. Gudaitis po 10.00 sv.
S. Gabalis — 5.00 sv.
Nuoširdžiai dėkoja.

TFA D. Britanijoje

PADEKA

Nuoširdi padėka ilgamečiui skautų remėjui J. Šukaičiui už 12.00 sv. auką, s. E. Šovai už 10.00 sv. (per Nottinghamo DBLS skyrių) ir mielam pensininkui A. Bieliūnui už 3.00 sv. auką.

Budime! v.s. S.B. Vaitkevičius

LSS Europos Rajono Vadas

KELIONĖ Į LIETUVĄ

Pirma kelionė iš Gatwick tiesiog į Vilnių įvyks gegužės 13 d., kartu su „Gimtines“ ansambliu. Kaina £280.00 asmeniui. Parūpinami asmeniškai iškvietai ir vizos.

Dar yra 33 vietos!

Dėl tolimesnės informacijos kreipkitės pas J. Raišienę. Tel.: 01-727 2470 ar 01-740 8528.

PAMALDOS

Eccles — kovo 11 d., 12.30 val.
Nottingham — kovo 11 d., 11.15 val. Židinyje.

Corbyje — kovo 11 d., 14 val., Šv. Patricke.

Northampton — kovo 11 d., 18 val. Šv. Lauryne. Craven Str.

Nottingham — kovo 18 d., 11.15 val. Židinyje.

Derbyje — kovo 18 d., 14 val., Bridge Gate.

Birmingham — kovo 18 d., 17 val., Šv. Onoje, 96 Bradford St.

Nottingham — kovo 25 d., 11.15 val. Židinyje.

Leicesterje — kovo 25 d., 14 val. Šv. Širdyje, Mere Rd.

Manchesteryje — kovo 25 d., 12.30 val.

ROCHDALEJE

SUSIRINKIMAS

Kovo mėn. 10 d., šeštadienį, 6 val., ukrainiečių klube, 80 Molesworth str., kviečiamas Rochdale Skyriaus narių nepaprastas susirinkimas, kuriame bus renkama nauja valdyba, atstovai į Sąjungos ir N. B-vės akcinių suvažiavimą, ir svarstomi skyriaus reikalai.

Prašome visus narius susirinkime dalyvauti. Tamstų nedalyvavimą skaitysim logine esme, kad skyriaus egzistencija būtų terminuota, remiantis Sąjungos įstatų 69-71.

Skyriaus Valdyba

STOKE-ON-TRENT

SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

DBLS-gos Stoke-on-Trent skyriaus metinis narių susirinkimas įvyks kovo 17 d., 17.00 val., 31 Marina Drive, May Bank, Newcastle, (Puodžiūnų namuose). Bus renkama nauja valdyba ir atstovai į Sąjungos metinį narių suvažiavimą Londone. Nariai prašomi šiame susirinkime dalyvauti.

Stoke-on-Trent skyriaus pirmininkei Br. Puodžiūnienei vasario 26 d. buvo padaryta kojos operacija. Visi lietuviai linki jai greitai pasveikti.

Skyriaus valdyba

NOTTINGHAME

PALAI DOTAS

IZIDORIUS KLUMBYS

Vasario 14 d. Nottinghamame, namuose, savo šeimos tarpe, mirė Izidorius Klumbys.

Velionis buvo gimęs 1912 m. birželio 15 d., netoli Šveikšnos, vidutinio ūkininko šeimoje. Nepriklausomybės laikais dirbo valsčiaus savivaldyboje, ėjo viršaičio pareigas. Izidorius apėjo 1940 m. ir, kartu su tūkstančiais kitų, pasitraukė į Vakarus. Iki karo pabaigos I. Klumbys gyveno ir dirbo Vokietijoje. 1947 m. iš Greveno DP stovyklos jis atvyko į Didžiąją Britaniją žemės ūkio darbams. Dirbo netoli Yorko. Pasibaigus darbo sutarčiai, velionis persikėlė į Nottinghamą ir dirbo įvairius darbus, ilgiausiai — metalo pramonėje. Gyvendamas Nottinghamame jis užaugino du sūnus.

Izidorius buvo aktyvus Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos Nottinghamo skyriaus narys, rėmė lietuvišką veiklą, lietuvišką spaudą.

Laidotuvės įvyko vasario 22 d. iš St. Barnabus katedros, Derby Rd. Pamaldas atlaikė ir velionio asmenybę apibūdino kun. S. Matulis MIC.

Velionis buvo ramaus būdo, tolerantiškas, nuoširdus ir lietuvis patriotas.

Kapinėse DBLS Nottinghamo skyriaus vardu atsiveikino J. Kicas, kuris dalyvių vardu pareiškė gilią užuojautą žmonai Magdutei ir visiems šeimos nariams

Z. Juras

ir estų skautų gautas dovanos buvo perduotos V. Gasperienei, kuri gegužės mėn. vykdama į Lietuvą jas nuveš atsiųrianti Skautijai Tėvyneje.

Į mandatų komisiją buvo pakviesti V. ir H. Gasperai. Po rinkimų, balsavimo ir rezultatų pranešimo, pareigomis pasiskirtė taip: J. Levinskas — pirmininkas, J. Maslauskas — vicepirmininkas, A. Tirevičius — sekretorius, J. Sadula — kasininkas ir J. Valentinas — narys.

Naujoji revizijos komisija yra ši: Č. Širvidas, K. Jogėla ir A. Kulikauskas.

DBLS-gos suvažiavime Derby skyrių atstovaus J. Maslauskas.

Po rinkimų vykusiose diskusijose V. Gasperienė pageidavo, kad šių metų Tautos šventės minėjimas ir lietuvių rudens sąskrydis vyktų Derbyje. Naujoji skyriaus valdyba sutiko šį reikalą ištirti.

Susirinkimas buvo baigtas darbsčiųjų šeiminkų: A. ir M. Tirevičių, B. Levinskienės, L. Valentinienės, G. Burkevičienės ir R. Valentinienės supirktais ir paruoštais užkandžiais ir kavute. Susirinkusieji dar ilgai dalinosi bienos įspūdžiais ir nepamiršo pasveikinti B. ir J. Levinskų gimtadienio dieną.

Baigiant yra malonu pastebėti, kad penki nauji nariai pareiškė norą jungtis į Derby skyriaus aktyvių narių eiles. Juos sveikiname.

J.M.

HALIFAKSE

SUKŪRĖ ŠEIMĄ

Vasario 24 d. Vedybų Registracijos įstaigoje sukūrė šeimą Jeronimas Siauka ir Gertrude Gelubickas. Vestuvių vaišės vyko „The Golden Pheasant“ restorane. Vestuvėse dalyvavo jaunosios ir jaunojo vaikai, anūkai, giminės ir draugai. Naujoji pora apsigyveno Brighthouse.

Povestuvinei kelionei vyksta į Vieną, Gertrudės gimtinę. Vestuvių dalyviai jiems linki viso gražiausio. A.G.

„VILNIUS ROCK‘ 90“

Birželio 9-10 dienomis, atvirame ore, vyks tradicinis festivalis „Vilniaus Rock‘ 90“. Ankstesnieji renginiai buvo nukreipti „perestroikos“ pagimdyto sovietinio roko kryptimi, iš Vakarų dalyvavo tik kelios žinomos grupės: „Pop will eat itself“, „Billy Bragg“, „The Sugarcubes“. Tikimasi, kad „Vilniaus Rock‘ 90“ finansinės galimybės pagaliau leis pasikviesti Vakarų roko žvaigždes.

Festivalis atžymės liūdno jubiliejus, Baltijos valstybių okupacijos 50-ties metų sukaktį. 1940-ųjų birželįje nusikalstamo Molotovo-Ribbentropo sandėrio aukomis tapo Lietuvos, Latvijos ir Estijos suverenios respublikos.

M. Gorbaciovo pradėta „perestroika“ pažadino laisvės jausmą daugelyje SSSR tautų. Baltijos šalių nepriklausomybės atkūrimas būtų demokratijos negrįžtamumo įrodymas Sovietų Sąjungoje.

„Live Aid“, „Mandela Day“ jau buvo. Ar taps „Vilniaus Rock‘ 90“ renginiu, vertu „Baltic Aid“ vardo, priklausys nuo muzikantų ir remėjų geranoriškumo. Tikimės šimtų tūkstančių žiūrovų. Festivalio pelnas skiriamas pokario metais suniokiotų kultūrinių organizacijų atkūrimui.

Rengėjai

PRIEŠINASI KARINEI TARNYBAI

(Atkelta iš 1 psl.)

karinį bilietą, perspėjo apie galimas pasekmes. Buvo skambinta į Antano Andriulio tėvų namus, siūlyta sūnui persigalvoti.

Zautra, Žibriūnas, g. 1971 m., gyv. Kaune, Partizano g-vėje 170-71. Buvo kviestas į prokuratūrą, grąsinta iškelti baudžiamąją bylą. Dar netarnavęs.

Gaidamonis, Rolandas, g. 1969 m., gyv. Kaune, Telšių g-vėje 6-2, studentas. Kviestas pokalbiui su prokuratūros tardytoja Naujokiene. Atsisakius susitikti, 4 vals. nakties Požėlos rajono milicijos pareigūnai bandė Gaidamonį išvežti iš jo namų. Vėliau tardytoja Naujokienė atvažiavo į technikumą, kur studijuoja Gaidamonis, ir su skyriaus vedėja pareikalavo atsakinėti į Naujokienės klausimus. Naujokienė pareikalavo nuorašą pareiškimo pagal kurį grąžintas karinis bilietas.

LIC

KREIPIMASIS Į IŠEIVIJOS LIETUVIUS

Lietuvos sūnūs ir dukros!

Atgimstanti Lietuva šaukiasi jūsų pagalbos. Bolševizmas sustabdė mūsų krašto ekonominį, kultūrinį, politinį vystymąsi, vykdė tautos genocidą.

Atkūrus Nepriklausomybę, mūsų laukia ne tik ekonominiai sunkumai. Mums teks pertvarkyti švietimą, mediciną, prekybą, pramonę, administraciją — visas gyvenimo sferas.

Mes stokojame žmonių, mokerių

dirbti ir gyventi normalioje visuomenėje, ir, matyt, greitai jų turėsime pakankamai.

Todėl kreipiamės į jus, pasaulio lietuviai, prašydami: atvažiuokite padėti! Vien savo buvimu, modernesne galvoseną, geresnę darbo kultūrą, tvirtesnę moralę galite daug prisidėti prie Lietuvos valstybės atkūrimo.

Mums reikia profesorių, mokytojų, gydytojų, inžinierių, sugebantių atsakyti už savo sprendimų pasekmes. Reikia įstatymus gerbiančių policininkų profesionalų, ūkininkų, įvairių amatininkų ir aukštos kvalifikacijos darbininkų.

Atvykite į Lietuvą! Kiekvienas

PASAULYJE

Baltai prieš Gorbaciova

Baltų deputatai balsavo prieš M. Gorbaciova nenorėdami, kad jis Aukščiausioje Taryboje įgautų didesnių teisių ir pakenktų Baltams siekiant nepriklausomybės. Nežiūrint to, parlamentas Maskvoje balsų dauguma priėmė įstatymą, kuris turės būti priimtas specialiai šaukiamo Deputato Kongreso sesijoje. Dėl didesnių teisių prezidentui davimo parlamente vyko gyvos diskusijos. Aukščiausioje Taryboje taip pat buvo svarstomas įstatymo pasiūlymas dėl respublikų atsiskyrimo nuo Sovietų Sąjungos. Pagal šį įstatymą respublikos galės atsiskirti tik po referendumo, kai to krašto gyventojai atsiskyrimo pareikalaus trim ketvirčiais balsų. Po to respublikos prašymas atsiskirti bus svarstomas Deputatų Kongreso sesijoje ir prašymą priėmus bus paskirtas penkių metų pereinamasis periodas krašto saugumui ir sienoms nustatyti. Lietuvos PS Seimas reikalauja nepriklausomybės dar šiais metais.

Kliutys Vokietijos susivienijimui

Kancleris Kohl norėtų, kad Vokietijos susivienijimas įvyktų greičiau, nes tai padėtų jam laimėti rinkimus. Tačiau bankininkai ir prekybininkai mano, kad per greitą susivienijimą gali pakenkti abiem šalim. Užsienyje rūpėsčio kelia taip pat kanclerio Kohl atsakymas užtikrinti dabartines sienas su Lenkija. Jis teigia, kad tai galės padaryti tik suvienytos Vokietijos vyriausybė. Neaiški yra ir suvienytos Vokietijos padėtis: ar jis bus neutrali ar Atlanto Pakto narė ir kokį vaidmenį užims Bendros Rinkos bendruomenėje?

Castro vargai

Visai nelauktai Nikaragvos prezidentas Daniel Ortega pralaimėjo rinkimus, kuriuos laimėjo Vileta Chamorro, daugelio partijų atstovė. Klausima, ar buvusios Sandinista vyriausybės kariai sugyvens su amerikiečių remiamais Contra partizanais? Amerika tuojau pažadėjo atšaukti ekonomines sankcijas, kurios labai kenkė krašto žemės ūkiui.

Fidel Castro, Kubos diktatorius neteko paskutinio bendraminčio toje pasaulio dalyje. Sakoma, kad ir sovietai sumažino savo paramą Kubai, o tai gali priversti Fidel Castro tartis su JAV.

Ar Mandela pasiseks?

Neseniai iš kalėjimo paleistas Afrikos Tautinio Kongreso (ANC) vadas Nelson Mandela, visą savo gyvenimą kovojęs prieš rasių segregaciją Pietų Afrikoje, mėgino sutaukinti juoduosius, nes kol tai nebus padaryta, Pietų Afrika negalės atšaukti nepaprastos padėties stovį. Gi Durban provincijoje ANC kariauja su Zulu Inkatha nariais, kurie yra ištikimi savo vadui Gatsha Buthelezi. Paskutinių metų laikotarpyje per susirėmimus yra žuvę 2500 žmonių. Kalbėdamas Durbane Nelson Mandela ragino savo pasekėjus visus ginklus: peilius, pangas bei kitus surinkti ir išmesti į jūrą.

Po to Mandela lankėsi Lusakoje, Zambijoje, kur iki šiol buvo ANC centras. Ten ji pasitiko beveik visų Afrikos valstybių prezidentai ir užsienių reikalų ministrai, įskaitant ir Kanados užsienių reikalų ministrą, kuris vienintelis atstovavo baltus. Lusakoje buvo tariamasi dėl derybų su P. Afrikos vyriausybe. Neoficialia jau pripažįstama, kad de Klerk daro pažangą rasių lygybei atsiesti, bet sako, kad ekonominės sankcijos dar turi būti taikomos. Tam prieštarauja Gatsha Buthelezi, kuris šiuo metu lankėsi JAV. Jis ragino prezidentą Bushą ekonomines sankcijas atšaukti, nes jos tik blogina vietinių gyvenimą. Jo nuomone, prezidentas de Klerk yra nuoširdus žmogus ir jį reikia paremti. Jis taip pat pridėjo, kad juoduji nesutikimai tarp savęs yra didžiausia kliūtis deryboms su P. Afrikos vyriausybe dėl rasių segregacijos panaikinimo.

Anglija ginčijasi dėl naujo mokesčio

Krašto savivaldybės Britanijoje iki šiol savo išlaidoms padengti apdėdavo nokesčiais turtą, t.y. dažniausiai namus. Nežiūrint, kiek jame žmonių gyventų, mokesčių buvo vienas, priklausantis nuo namo gerumo. Dabartinė konservatorių vyriausybė nuo balandžio 1 d. įveda taip vadinamą bendruomenės mokesčių, kurį turės mokėti visi, o kurio dydį nustatys savivaldybės pagal savo reikalavimus. Vyriausybė numatė, kad jis neturėtų būti didesnis kaip 278 sv. asmeniui. Tačiau, pasirodo, kad bus ir tokių savivaldybių, kurios reiklaus net 500 sv. mokesčio. Nepasiturintieji ir pensininkai galės gauti iki 80% nuolaidos. Pasipriešinimas šiam mokesčiui yra gana didelis ir ne vien iš opozicinių partijų — apie 80 konservatorių parlamento narių irgi tam pasipriešino. Kai kurie net skatina to mokesčio nemokėti.

„G.K.“ 1990.11.9-15.